

ФУНКЦІЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК БАЗИС АДАПТАЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЯТОРА

Близнюк Є.О.,

студент;

Науковий керівник: Кадала В.В.,

*Донецький юридичний інститут МВС України,
завідувач кафедри ГПД, кандидат юридичних наук, доцент*

Дослідження функцій митної політики України залишається доволі актуальним та сучасним напрямком вивчення науковцями та фахівцями митної діяльності. Функції сприяють забезпеченню реалізації ключових положень митної політики. Класично науковці розкривають змістовність таких функцій митної політики як фіскальна, регулятивна та захисна.

Доволі змістовно зазначені функції розкриваються в працях таких науковців як П.В. Пашков, [1], А.І. Крисоватий, С.Д. Герчаківський, О.Б. Дем'янюк [2], О.О. Квактун [3], А. Луцик [4] та інші. Науковці дотримуються позиції, що функції митної політики виступають одним з провідних сегментів, які забезпечують її реалізацію.

А.І. Крисоватий, С.Д. Герчаківський та О.Б. Дем'янюк [2] пропонують наступний зміст зазначених функцій:

- фіскальна функція – наповнення державного бюджету за рахунок стягнення мит, податку на додану вартість, акцизного збору з товарів та інших предметів при переміщенні через митний кордон. Від перелічених вище стягнень слід відрізнити такі митні платежі, як: збір за митне оформлення, плата за зберігання товарів на митних складах, митне супроводження і т. д. Ці платежі не виконують фіскальної функції, а є платою за послуги митниці;

- регулятивна функція – передбачає вплив з боку держави та її компетентних органів на зовнішньоекономічні відносини за допомогою засобів економічного та адміністративного характеру з метою регулювання останніх в цілях забезпечення національних інтересів та інтересів національних товаровиробників та створення сприятливих для них умов, забезпечення виконання державної політики в сфері економіки, виконання міжнародно-правових зобов'язань держави. Подібне регулювання здійснюється за допомогою встановлення ставок мит та митних зборів, ліцензування, квотування та встановлення інших нетарифних обмежень;

- захисна функція – спрямована на захист держави від зовнішніх загроз: захист національної безпеки держави, підтримання миру та міжнародної безпеки, суспільного порядку, моральності, захист внутрішнього ринку, забезпечення екологічної безпеки, захист інтересів споживачів, створення умов для підтримання законності щодо порядку переміщення через митний кордон України товарів, ефективної боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, сприяння боротьбі з міжнародним тероризмом, злочинністю тощо.

Розширює перелік функцій митної політики у своїй праці П.В. Пашков [1]. Науковець обґрунтовує доцільність адаптацію таких функцій митної політики як: фіскальну; економіко-регуляторну; захисну; контрольно-організаційну; інформаційно-статистичну та міжнародно-політичну. При цьому науковець коротко надає їх змістовний базис:

- фіскальну. Завданням фіскальної функції митної політики є наповнення державного бюджету за рахунок стягнення мита, податку на додану вартість, акцизного податку з товарів при переміщенні через митний кордон;

- економіко-регуляторну. Економіко-регуляторна функція передбачає вплив з боку держави та її компетентних органів на зовнішньоекономічні відносини за допомогою засобів економічного та неекономічного (адміністративного) характеру з метою регулювання останніх щодо забезпечення національних інтересів та інтересів національних товаровиробників і створення сприятливих для них умов, забезпечення виконання державної політики у сфері економіки, виконання міжнародно-правових зобов'язань держави. ;

- захисну. Захисну функцію іноді називають «правоохоронною», але вона як функція державної політики має дещо ширше значення, ніж просто правоохоронна діяльність держави.

- контрольно-організаційну. Головне завдання контрольно-організаційної функції – формування умов та порядків переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон та їх практична реалізація шляхом проведення митного контролю та оформлення, тобто перевірки законності їх переміщення через митний кордон, видачі дозвільних документів на право займатися декларуванням товарів, відкриттям та експлуатацією митних складів, розміщенням суб'єктів у пунктах пропуску; погодження на відкриття вантажних митних комплексів; здійснення експертних досліджень тощо;

- інформаційно-статистичну. Інформаційно-статистична функція є важливою складовою координування напрямів розвитку митних органів. Це відносно нова функція, вона пов'язана з розвитком інформаційних технологій

та появою Інтернету, які дозволяють реалізувати он-лайн спілкування митниці та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності шляхом введення електронного декларування та отримання результатів митного оформлення через ці мережі;

- міжнародно-політичну. Міжнародно-політична функція полягає в забезпеченні міжнародно-інтеграційного процесу, здійсненні міжнародно-правових заходів, розвитку міжнародного митного співробітництва, залученні організаційної та фінансової допомоги для розвитку митної справи.

Таким чином, визначення функцій митної політики є важливою складовою формування механізму забезпечення митної безпеки держави, що в умовах глобалізації та введення єдиних механізмів, які забезпечують реалізацію митної справи в різних країнах світу, будуть сприяти спрощенню та прозорості митних процедур, їх прискоренню, зменшенню кількості митних документів, їх уніфікації та використанню єдиних документів у різних країнах, обміну інформацією між митними адміністраціями країн, посиленню міжнародної боротьби з митним шахрайством і переходу на принципову, системну основу формування та реалізації митної політики держави. Ключовими функціями митної політики вважають фіскальну, регулятивну та захисну. У сукупності зазначені функції сприяють адаптації тих положень митної політики, котрі створюють умови для якісного виконання функціональних обов'язків представниками митної служби взагалі.

Література:

1. Пашко П.В. Функції митної політики. *Вісник АМСУ*. 2009. № 1(41). С. 16-22.
2. Митна справа: підручник / [А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк та ін.]; за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль: ВПЦ «Екон. Думка ТНЕУ», 2014. 540 с.
3. Квактун О.О. Методи та інструменти митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України. *Економічний простір*. 2012. №64. http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Ekpr/2012_64/statti/4.pdf.
4. Луцик А. Митна політика України як стимулятор економіки в умовах інтеграційних процесів. *Економічний аналіз*. 2010. Випуск 7. С. 91-93.